

Najnoviša moda ... Elegantni vzorci ... Bogata izbira ...

A. & E. SKABERNE

manufaktura — LJUBLJANA
Z a h t e v a j t e v z

ZA GRADNJO ENODRUŽINSKIH HIŠIC

Na zadnjem običnem zboru zadruge »Moj dom« v Ljubljani je bilo sklenjeno, da se prične takoj z ureditvijo in gradnjo enodružinskih hišic, ki pa niso večji kot običajna najemna. Razlika je le v tem, da ne plačuje najemnine, temveč lasten dom. In po preteku 12 do 15 let mu tudi tega ne bo treba več, ker bo hiša popolnoma poplačana.

Ideal vsakega družinskega očeta je imeti lasten dom. Toda koliko jih je, ki ta cilj dosežejo? Marsikateremu delavcu, obrtniku, uradniku se zdi popolnoma nemogoče v današnjih časih, pri teh plačah, prihraniti si toliko, da bi zadostovalo za lastno domačijo. Vendar ni to tako težko kakor na prvi pogled izgleda. Zadostuje, ako si prihranijo samo eno tretjino cene za lasten dom in da si potem že lahko s tujo pomočjo, s pomočjo zadruge »Moj dom« postavijo lasten dom. Ostali dve tretjini odplača srečni lastnik domačije potem, ko že stanuje v hiši, v mesečnih obrokih, ki pa niso večji kot običajna najemna. Razlika je le v tem, da ne plačuje najemnine, temveč lasten dom. In po preteku 12 do 15 let mu tudi tega ne bo treba več, ker bo hiša popolnoma poplačana.

Kakor čujemo, bo zadruge »Moj dom« razpisala v kratkem natečaj za najboljše načrte, pri katerih naj bi se upoštevale vse najnovejši pridobitve na polju stanovanjske tehnike.

Zidalo se bo po načrtih, katere bo komisija, obstoječa iz strokovnjakov, izbrala za najboljše. Da bodo družinske hiše cenejše, se bo zidalo v serijah upoševajoč po možnosti tudi individualne želje posameznih interesov. Skupno strokovno nadzorstvo pri gradnji bo skrbelo, da bodo hiše solidno in brezhibno izdelane. Sploh se bo vsa akcija vodila tako, da bodo člani deležni vseh ugodnosti, ki so sploh dosegljive.

— V založbi Učiteljske tiskarne je izšla in je bila tudi odobrena »Trea srpska ili hrvatska čitanka za višje narodne in meščanske šole v dravski banovini«. Čitanka je priredil naš tovariš, učitelj T. Jedrinič, ki že več let poučuje srbohrvaščino na naših osnovnih in meščanskih šolah. Ima torej dovolj izkušnje v poučevanju tega predmeta. V tretji čitanki so berila in pesmi, ki jih je mladina sama preporočila: gradivo je priredil v šoli s svojimi učenci predelaval in šele po splošnem mnenju učencev je zbrano gradivo uredil in izdal v obliki čitanke. Knjiga stane 36 din in je uporabna za vse štiri razrede meščanske in najvišja razreda ljudske šole. Za vsako leto torej 9 din! To je najcenejša in najbolj prikladna srbohrvatska čitanka za naše meščanske šole! Če je še niste uvedli na svoji šoli, storite to s prihodnjim šolskim letom. Z nakupom tretje čitanke boste ustregli mladini in staršem: mladini, ker je čitanka v vsakem oziru dostopna in zanimiva, staršem, ker prihrani nepotrebne izdatke!

— »Dušice« na odr. III. drž. mešana ljudska šola v Ljubljani bo uprizorila v franciškanski dvorani 22. t. m. ob 15. uri lepo

igrice Hötzel-Lehrmanove »Dušice«. — Dejanje se vrši deloma na Golici, deloma v mestu. V smislu propagande za varovanje planinske flore in za vzgojo plemenitega gledanja naravnih lepot ne moremo nudit otrokom lepšega doživetja. — Prosimo učiteljske zbornice ljubljanskih šol, da obisk toplo priporočijo; ker so se nekateri že ponovno zanimali za petje in ples ter izvedbo te igrice, opozarjamo na to izredno priliko, da si igro ogledajo. — Vodstvo III. drž. mešana ljudske šole v Ljubljani.

— Tovariši, zavedajmo se svoje kolegijske dolžnosti ne samo v besedah, temveč tudi v dejanju! Podpirajmo svoje ustanove, ker le tedaj, če bo naša skupnost močna, bodo tudi posredniki mogli in smeli iskati zaslonbe pri svoji organizaciji. Med najmočnejše in najbolj važne naše ustanove spada naša Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Naša stanovska dolžnost je, da v osnovne in meščanske šole uvedemo tiste odobrene šolske knjige, ki jih je založila naša tiskarna!

— Za proslavo ob koncu šolskega leta dobi učiteljsko primerne igrice in pesnice v glasbenih edicijah Učiteljskega pevskega zbora »Mladini« in »Materinski dan«. V ediciji »Mladini« je poleg lepih mladinskih zborčkov z lahko spremljavo otroška igrice. »Mačka, miš in miška«, kjer nastopijo omenjene živali in mladinski zbor, ter kratka glasbena slika »Vrabe in konji«. — O glasbenem priročniku za materinski dan se je že mnogo pisalo. — Opozarjamo šole in učiteljsko, da je v tej zbirki mnogo mladinskih zborov, katere lahko uporabljamo pri vsaki šolski proslavi in prireditvi. V zbirki je tudi priročnik »Mamica je žalostna« od prof. Černejeve, ki je zelo primeren za proslavo ob koncu šolskega leta. — Edicija »Mladini« stane 5 din, glasbeni priročnik »Materinski dan« pa 20 din. — Narodila sprejema Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič v Ljubljani, Franciškanska ul. 6/I.

— Opozarjamo, da bo šolsko leto kmalu minilo in bo treba misliti na nakup knjig za vaše otroke za prihodnje leto. Da boste to breme lažje prenesli, si otvorite tekoči račun pri Učiteljski tiskarni. Pišite po navodila ali pa se obrnite na svojega poverjenika. — Poverjeniki naj na vsakem zborovanju tolažijo važnost te ugodnosti, ki jo nudi Učiteljska tiskarna vsem, posebno pa družinskim očetom, ki imajo s šolanjem otrok velike izdatke. — Opozarjamo na te ugodnosti tudi vse učiteljice in učitelje, ki si nabavljajo razne knjige. Poslužite se ugodnosti, ki jih nudi naše gospodarsko podjetje. Svoji k svojim — svoji za svoje!

— Na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 103 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. — Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 din. — Prošnje za sprejem (banovinski kolej 10 din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o navedenosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. obvezne izjave staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja; 6. obvezno izjavo staršev ali varuha, ki računajo na banovinsko ali kako drugo stipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem

posestvu, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejete zneske podpore. Izjavi pod 5. in 6. je kolkovati z banovinskim kolkom za 4 din. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo za znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko stipendijo ali stipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prosilci naj zaprosijo istočasno za primerno stipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— Počitnice učiteljev raznih počitniških tečajev. Ministarstvo za fizično vzgojo naroda je pod O. br. 2293 od 21. marca 1938, izdalo posebno pojasnilo, v katerem odloča, da morajo pristojni činitelji poskrbeti za nadomeščanje teh učiteljev v mesecu juliju in avgustu, ko jim pripadajo šolske počitnice kot ostalemu učiteljsstvu.

Še enkrat

POZIV. Šolska upraviteljstva prosimo, da posredujejo pri svojih krajevnih šolskih odborih za čim hitrejšo kritje zaostale naročnine »Popotnika«. Neko sresko učiteljsko društvo je storilo v tem pogledu važen korak. Obrnilo se je na sresko načelstvo s prošnjo, da odtegne o priliki izplačila dotacij dolžno naročnino lista vsem onim šolam, ki te še niso plačale in jo v celoti nakaže tukajšnji sekciji. To je razveseljiv pojav in res posnemajna vred. Pri tem pa ne pozabite tudi na dolžno naročnino iz prejšnjih let. Uprava.

— Sreska učiteljska društva obveščamo, da bodo prejela konec tega meseca izpiske letnega obračuna za tekoče poslovno leto po stanju 31. maja 1938. Zato prosimo vse p. n. blagajnike, da dostavijo mesečne prijave za mesec maj točno v določenem roku. Istočasno apeliramo na vsa sreska društva, da porav-

Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Pismen človek uživa večji ugled pri drugih ljudeh. Prav tako je deležen pismen narod pri drugih narodih večje veljave. Že leta 1910. so bili na Francoskem izmed 100 prebivalcev nepismeni samo trije, na Angleškem in Holandskem po eden, v Švici izmed 1000 prebivalcev komaj pet, na Švedskem trije, na Danskem dva, v Nemčiji celo izmed 10.000 samo dva. Od Slovanov so toliko napredni samo Čehi, pri katerih je znašala nepismenost v letu 1930. samo malo nad sedem odstotkov medtem ko ne znaša danes štirih odstotkov. — Tem podatkom sledijo še podatki o nepismenosti v naši državi in to v članku: »Za pismenost se pri nas vse premalo stori«, ki ga priobčuje »Domovina« od 12. maja 1938. Članek se zaključuje s sledečo ugotovitvijo: Dokler ne bo vsaka večja vas v naši državi imela svoje ljudske šole, ne bomo doživeli večjih uspehov v ljudski prosveti.

— I »Manifestacijsko zborovanje obmejne učiteljske«. Pod tem naslovom priobčuje Mariborski »Večernik« »Jutra« od 16. maja poročilo o velikem učiteljskem zborovanju v Murski Soboti in pravi med drugim tudi: Zbrana društva odpravljajo dosledno izvajanje čiste stanovske linije v JUU. Po-

Slasčičarna **KOŠAK** • Gostilna
L J U B L J A N A
nasproti pošti

se priporoča cenjenemu učiteljsstvu

najo dolžno članarino sekciji v celoti najkasneje do 15. junija t. l. Nekatera društva dolgujejo sekciji že neprimerno visoke zneske, ki jih bodo do konca šolskega leta prav težko poravnala. Vsa taka društva bodo prišla na banovinski skupščini lahko v mačen položaj, ker se bo moralo na njej sklepati glede verifikacije njihovih zastopnikov in glede pravice glasovanja na skupščini. Pri tej priliki pripomnimo, da je morala sekcija poravnati vso članarino centrali JUU v Beograd v smislu organizacijskih pravil že meseca aprila, ako hoče biti na glavni skupščini polnomočno zastopana. Istotako bi morala društva skrbeti za to, da bi bila vsa članarina krita za vsako poslovno leto po gornjem principu najkasneje meseca junija. — Ponovno prosimo, storite tako in nakažite dolžne zneske sekciji pravočasno in sigurno.

Uprava.

— Na zborovanjih sreskih učiteljskih društev porabite vsaj nekaj časa za gospodarske zadeve, med katerimi bodi prva propaganda za Učiteljsko tiskarno.

zivamo vodstvo banovinske in centralne organizacije, da tudi v bodoče z vso doslednostjo delajo na smernicah znane deklaracije in jima zagotavljamo našo oporo. Smatramo, da je nujna potreba stopiti takoj k delu za razvoj šolstva, posebej še v obmejnih srezih. Za prosep tega je potrebna stalnost, avtomatsko napredovanje, izboljšanje gnotnega položaja, tudi upokojecev, enakopravnost učitelja in učiteljice, odprava celibata, namestitev brezposelnih, znižanje števila otrok v razredih, otvoritev novih razredov, ureditev položaja šolskih upraviteljev, ureditev obmejnega šolstva, gospodarsko, socialno in narodno osiguranje narodnega življa, graditev obmejnih šolskih poslopj.

Preselili

smo našo delikatesno in špecerijsko trgovino ter vinarno na Kongresni trg 8. Vabimo cenjene gospode učitelje, da se pridejo okrepčati v moderno opremljeni lokal, kjer jih postrežemo z dobro pijačo in okusnim prigrizkom.

FR. KHAM, delikatese, špecerija in vinarno
Kongresni trg 8

Oj, to je bilo lepo ...

Tako so vzklikali otroci, ko so zapuščali v soboto 14. t. m. po obisku Ribičičevih »Palčkov« operno gledališče. Kakor roj iz panja so se sipali otroci in hiše Talije in žarečih obrazov ter s širokimi potezami pojasnjevali posamezne slike ... Oj, to je bilo lepo ...

Predprodaja vstopnic. Boljša gospa vprašuje po vstopnicah, poleg nje srčkano dekletce. Na pojasnilo, da je predstava namenjena izključno šolski mladini v spremstvu učiteljskega, da so vprav zato tako nizke cene in da bodo palčke še igrali za mamice z otroki, se je gospa obrnila k svoji punčki rekoč: »Ubogi otrok!»

Punčka tleskne z rokami, a kmalu se spusti v jok.

»Lada palčke, la-a-a-da ...« je zatrjevala materi do vrat in mogoče še naprej.

Kmalu potem priracata po vstopnici dva dečka v starosti petih let. Z dinarji v roki stopita pred okence blagajne rekoč: »Za palčke!« Blagajničarka je videla samo stisnjeno pest in slišala prošnjo.

Blagajničarka jo pošlje k posebni blagajni, ki jo je organiziral UPZ za to predstavo.

»Palčki??«

»Dale«

»Bosta sedela skupaj!«

Kimanje z glavo in zjasnitev obrazov.

Zena - mati v zelo ponošeni in zakrpani obleki, ki je pričala o najbednejšem življenju, stopi k blagajni.

»Prodajajo tukaj vstopnice za palčke?«

»Dale«

»Rada bi videla, da bi tudi moja dva otroka videla palčke in bila z drugimi otroki vesela ... kolike so cene?«

Odprla je žuljavo pest, v kateri je tiščala borne dinarčke, in odstela ... Trepetaje je vzela vstopnice ... Gotovo ji je drhtelo srce.

Otroka sta sedela v loži!

Eno uro pred predstavo je stalno brnel telefon. Povpraševanje po vstopnicah je bilo veliko. Vsi so zvedeli, da je bilo gledališče razprodano že v četrtek popoldne in da bo kmalu repriza.

Telefon.

»Kdo tam?« vprašuje deklinski glasek ostro in resno.

Pomislil sem nekoliko in odgovoril:

»Palčki!«

»Da ... da ... palčki ...« je sproščeno zagostolelo iz slušalke in nato pohitelo. »Prosim dva sedeža.«

»Samo nekaj stojišč je še.«

»Ško-o-o-da ...«

V čakaniu pred opernim gledališčem.

»Kje sediš?«

»Spodaj ...«

»Ti??«

»Zgoraj ...«

»Jaz pa v loži!«

»Poceni ... tako poceni ni bilo za otroke še nikoli v operi.«

Pred pričetkom predstave.

Gledališče se polni, otroci sedajo drug poleg drugega, tisoč oči bega po dvorani, tisoč se jih upre v železni zastor, za katerim so palčki ... pravljica, ki živi v njihovi domišljiji. Mnogi so prvič v gledališču.

Nestrpnost. Eden tleskne, vse za njim, na pregradi dijaškega stojišča sedeči bingljajo tudi z nogami in kričijo ...

Tema.

Polna dvorana, a še premajhna ... V prostoru za orkester stoji nekaj očetov, ki dviga svoje otroke, da bi tudi oni nekaj videli ... Od kod so se vzeli ... iznajdljivost in da palčke se tudi stoji!

Za zastorom se pripravljajo palčki. Tu je polne roke dela, družina je velika in gibati je treba ... paziti je treba, da se koga ne izpusti. V bradah in oblekah je težko ločiti dečka od deklice.

»Lep sil!« zakličem veselemu palčku.

»Prosim, sem deklila!«

Da bi se izognil zamenjavi, sem jih nagovarjal s palčki.

V garderobi je zmanjkalo brad.

»Ali bom jaz brez brade?« zateglo in skoraž z jokom vprašuje droben deček ... dobil je popolnoma novo ...

Palčki vpijejo, gledajo drug drugega.

»Kdo se ni našminkan?«

»Gospod, gospod« prsta pokonci »jaz še nisem nafarihan!«

Pa smo ga »nafarihan!«

Zastor se dvigne, vsa dvorana se pomakne za dolžino otrokovega vratu naprej proti odru. Slike se vrste druga za drugo kakor v filmu, ne, še lepše ... otroci požirajo z očmi in usti ...

Kralj, palčki, vratar z rdečo lučjo ...

Norček ... ta je pa res dober.

In koblica taka, da so jo prinesli štirje palčki, večja je kakor palčki ... pa vile, kuharčki z loparji in deklica Anica, ki se je izgubila v gozdu. Palček-vratar jo je zagledal za deveto krtino in pripeljal pred kralja. Anica noče ostati brez mamice pri kralju in palčkih za kraljico.

Mamica je sreča!

Mamica je ljubezen!

Mamica je zaklad!

Palčki tega ne razumejo, pa ji prinesejo za srečo — venec

za ljubezen — denar in

za zaklad ... mačka!

»Tu imaš mamico« reče kralj Anici, ki se prebudi ter pokaže na venec, denar in mačko.

»Ne, to ni mamica ...« se zasmije Anica.

Dvorana se zasmije.

»Kaj pa je mamica?« vpraša kralj palčkov.

»Mamica je ... mamica!« odgovori Anica.

Otroci v dvorani prikimajo, da mamica

je mamica ... oni že dobro vedo in Anica ima prav.

Kralj bi le rad obdržal Anico pri sebi, vile se temu upro. Vile izgube kraljevo milost in morajo iz njegovega kraljestva.

Ko vse zaspri, pridejo vile, odvedejo Anico, a na njeno mesto polože pupo ... Dvorana se giblje, steza vratove in napeto pričakuje, ali se bo vilam posrečilo odpeljati Anico ...

Oddih ...

Sledi pravljica pogreb pupa. Palčki mislijo, da je Anica umrla ... ker ni imela sreče ... ker ni imela ljubezni ... ker ni imela mamice ... a Anica je prišla k svoji mami! Plosk.

Med odmorom ...

Mamica, ki je prisledla k svojemu otroku: »To je lepo od Vas, da ima mladina za majhen denar mnogo veselja ... Oprostite, da sem prišla z otrokom ... tudi jaz rada gledam take reči.«

Po predstavi za odrom.

»Gledališče je pri nas vedno prazno, le gostovanja polnijo dvorano ... ljudje ne hodijo radi v naše prostore. S takimi predstavami bi si vzgojili dobro in hvaležno gledališko publiko!«

Pritrdil sem mu.

Telefon se še vedno oglašja, mnogi bi še radi imeli vstopnice. Pravljica igra se bo ponovila in vsi jo bodo še lahko videli.

Učiteljski pevski zbor, ki je zamisel izvedel in gmotno podprl, si je pridobil s tem vsa sredstva za izvedbo igrice. Ime note za klavir in orkester, imajo vse potrebne rekvizite in popolno garderobo. UPZ se je namenil, da bo začel izposojevati šolam, ki bi hotele uprizoriti igro, za majhno odškodnino vse potrebne rekvizite in obleke. Skladatelj Grbec je obljubil partituro z zelo lahko klavirsko spremljavo.

Oj, to bo še lepo ... Vir.